

דברים פרק יח – זרוע, לחיים, קיבה \ תרומה \ ראשית הגז

- (א) לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשר יקוק ונחלתו יאכלו :
- (ב) ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו יקוק הוא נחלתו כאשר דבר לו : ○
- (ג) וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זבחי הזבח אם שור אם שה ונתן לפהו הזרע והלחיים והקבה :
- (ד) ראשית דגנך תירשך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו :
- (ה) כי בו בחר יקוק אלהיך מכל שבטיך לעמך לשרת בשם יקוק הוא ובניו כל הימים : ○
- (ו) וכי יבא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל אשר הוא גר שם ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר יקוק :
- (ז) ושרת בשם יקוק אלהיו ככל אחיו הלויים העמדים שם לפני יקוק :
- (ח) חלק כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות : ○

ישעיהו פרק ז

- (יג) ויאמר שמעו נא בית דוד המעט מכם הלאות אנשים כי תלאו גם את אלהי :
- (יד) לכן יתן אדני הוא לכם אות הנה העלמה הרה וילדת בן וקראת שמו עמנו אל :
- (טו) חמאה ודבש יאכל לדעתו מאוס ברע ובחור בטוב :
- (טז) כי בטרם ידע הנער מאס ברע ובחור בטוב תעזב האדמה אשר אתה קץ מפני שני מלכיה :
- (יז) וביא יקוק עליך ועל עמך ועל בית אביך ימים אשר לא באו למיזם סור אפרים מעל יהודה את מלך אשור : ○
- (יח) והיה ביום ההוא ישרק יקוק לזבוב אשר בקצה ארזי מצרים ולדבורה אשר בארץ אשור :
- (יט) ובאו ונחו כלם בנחלי הבתות ובנקיקי הסלעים ובכל הנעוצים ובכל הנהללים :
- (כ) ביום ההוא יגלח אדני בתער השכיכה בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה : ○
- (כא) והיה ביום ההוא איש עגלת בקר ושותי צאן :
- (כב) והיה מרב עשות חלב יאכל חמאה כי חמאה ודבש יאכל כל הנותר בקרב הארץ :
- (כג) והיה ביום ההוא יהיה כל מקום אשר יהיה שם אלף גפן באלף כסף לשמיר ולשית יהיה :
- (כד) בחצים ובקשת יבוא שמה כי שמיר ושית תהיה כל הארץ :
- (כה) וכל ההרים אשר במעדר יעדרו לא תבוא שמה וראת שמיר ושית והיה למשלח שור ולמרמס שה : ○

שמואל א פרק כה

- (יח) ותמהר >אבוגיל< אביגיל ותקח מאתים לחם ושנים נבלי יין וחמש צאן >עשוות< עשויות וחמש סאים קלי ומאה צמקים ומאתים דבלים ותשם על החמרים :
- (יט) ותאמר לנעריה עברו לפני הנני אחריכם באה ולאישיה נבל לא הגידה :
- (כ) והיה היא רכבת על החמור וירדת בסתר ההר והנה דוד ואנשיו ירדו לקראתה ותפגש אתם :

דברים פרק טו – בכור

- (יט) כל הבכור אשר יולד בבקר ובצאנך הזכר תקדיש ליקוק אלהיך לא תעבד בבכור שורך ולא תגז בכור צאנך :
- (כ) לפני יקוק אלהיך תאכלנו שנה בשנה במקום אשר יבחר יקוק אתה ובייתך :
- (כא) וכי יהיה בו מום פסח או עור כל מום רע לא תזבחנו ליקוק אלהיך :
- (כב) בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו כצבי וכאיל :
- (כג) רק את דמו לא תאכל על הארץ תשפכו כמים : ○

במדבר פרק יח

- (ח) וידבר יקוק אל אהרן ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל לך נתתם למשחה ולבניך לחק עולם :
- (ט) זה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש כל קרבנם לכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשמים אשר ישיבו לי קדש קדשים לך הוא ולבניך : (י) בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אתו קדש יהיה לך :
- (יא) וזה לך תרומת מתנם לכל תנופת בני ישראל לך נתתם ולבניך ולבנותיך אתך לחק עולם כל טהור בביתך יאכל אתו :
- (יב) כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן ראשיתם אשר יתנו ליקוק לך נתתם :
- (יג) **בפורי כל אשר בארצם אשר יביאו ליקוק לך יהיה כל טהור בביתך יאכלנו :**

- (כה) וידבר יקוק אל משה לאמר :
- (כו) ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם והרמתם ממנו תרומת יקוק מעשר מן המעשר :
- (כז) ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגרן וכמלאה מן היקב :
- (כח) כן תרימו גם אתם תרומת יקוק מכל מעשרתיכם אשר תקחו מאת בני ישראל ונתתם ממנו את תרומת יקוק לאהרן הכהן :
- (כט) מכל מתנותיכם תרימו את כל תרומת יקוק מכל חלבו את מקדשו ממנו :
- (ל) ואמרת אליהם בהרימכם את חלבו ממנו ונחשב ללויים כתבואת גרן וכתבואת יקב :
- (לא) ואכלתם אותו בכל מקום אתם ובייתכם כי שכר הוא לכם חלק עבדתכם באהל מועד :
- (לב) ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו : ○

יחזקאל פרק מד

(כח) והייתה להם לנחלה אני נחלתם ואחזה לא תתנו להם בישראל אני אחזתם :

(כט) המנחה והחטאת והאשם המה יאכלום וכל חרם בישראל להם יהיה :

(ל) וראשית כל בפורי כל וכל תרומת כל מכל תרומותיכם לפנהימים יהיה וראשית ערסותיכם תתנו לפהו להניח ברכה אל ביתך :

(לא) כל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הפנהימים : פ

במדבר פרק טו – חלה

(יז) ונדבר יקנוק אל משה לאמר :

(יח) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה :

(יט) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליקנוק :

(כ) וראשית ערסותיכם חלה תרימו תרומה כתרומת גרן מן תרימו אתה :

(כא) מראשית ערסותיכם תתנו ליקנוק תרומה לדורתיכם : פ

ויקרא פרק יט – פאה

(ט) ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך לקצור ולקט קצירך לא תלקט :

(י) וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אתם אני יקנוק אלהיכם :

דברים פרק יב – בכור

(ה) כי אם אל המקום אשר יבחר יקנוק אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה :

(ו) והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם ובכרות בקרבם וצאנכם :

(ז) ואכלתם שם לפני יקנוק אלהיכם ושמתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך יקנוק אלהיך :

דברים פרק יא (דברים ו ט) – מזוזה

(יח) ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם :

(יט) ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך :

(כ) וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך :

(כא) למען יראו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יקנוק לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ : פ

דברים פרק יד – מעשר

(כב) עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה :

(כג) ואכלת לפני יקנוק אלהיך במקום אשר יבחר לשכון שמו שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרות בקרבך וצאנך למען תלמד ליראה את יקנוק אלהיך כל הימים :

(כד) וכי ירבה ממך הדגלך כי לא תוכל שאתו כי ירחק ממך המקום אשר יבחר יקנוק אלהיך לשום שמו שם כי יברכך יקנוק אלהיך :

(כה) ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר יקנוק אלהיך בו :

(כו) ונתתה הכסף בכל אשר תאונה נפשך בבקר ובצאן וביו ובשכר ובכל אשר תשאאלך נפשך ואכלת שם לפני יקנוק אלהיך ושמתה

אתה וביתך : (כז) והלוי אשר בשעריך לא תעזבונו פי איו לו חלק ונחלה עמך : פ

דברים פרק כו – בכורים

(א) והיה כי תבוא אל הארץ אשר יקנוק אלהיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה :

(ב) ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר יקנוק אלהיך נתן לך ושמת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר יקנוק אלהיך לשכון שמו שם :

במדבר פרק טו – ציצית

(לז) ויאמר יקנוק אל משה לאמר :

(לח) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על פני בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הפוף פתיל תכלת :

(לט) והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יקנוק ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם

זנים אחריהם : (מ) למען תזכרו ונעשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם :

(מא) אני יקנוק אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יקנוק אלהיכם : פ

דברים פרק כב – מעקה \ ציצית

(ח) כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו : פ

(ט) לא תזרע כרמך פלאים מן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם : פ

(י) לא תחרש בשור ובחמור יחדו : פ (יא) לא תלבש שעטני צמר ופשתים יחדו :

(יב) גדלים תעשה לך על ארבע כנפות פסותך אשר תכסה בה : פ

ראשית הגז במוקדשין

במוקדשין מאי טעמא לא?
אמר קרא:
צאנך - ולא צאן הקדש

איזו קדשים
צריכים מעוט?

בקדשי בדק הבית
שהאסור גיזה ועבודה הוא
רק מדרבנן

אי בקדשי מזבח
הא לאו בני גיזה נינהו,
דכתיב: ולא תגוז בכור צאנך!

סלקא דעתך אמינא:
הואיל ומדאורייתא בני גיזה נינהו,
היכא דגזז ליה ופריק ליה ליתיב ליה

והא בעי
העמדה והערכה

קדשי בדק הבית היו בכלל
העמדה והערכה

קדשי בדק הבית לא היו
בכלל העמדה והערכה

אלא צאנך
למאי אתא?

רבא אמר:
במקדיש גיזה עצמה

סד"א: ליגזוז וליפרוק וליתיב ליה,
אמר קרא: ראשית גז צאנך תתן לו –
מי שאין מחוסר אלא גזיזה ונתינה,
יצא זה שמחוסר גזיזה פדייה ונתינה

א"ר מני בר פטיש משום ר' ינאי:
במקדיש בהמתו לבדק הבית
חוץ מגיזותיה וכחישותיה

על זה נאמר:
צאנך - ולא צאן הקדש

אלא צאנך למאי אתא? צאנך ולא צאן של שותפות

רבנן חייב בראשית הגז	ר' אלעאי פטור מראשית הגז	בהמת שותפות ישראל	
ראשית דגנך – ולא שותפות עובד כוכבים	ראשית דגנך – ולא שותפות עובד כוכבים	תרומה	ביאור א' מחלוקתם היא אם לומדים ראשית הגז מתרומה
א"א ללמוד מעוט עו"כ מתרומה כי 'ראשית' הפסיק הענין לפיכך צריכים צאנך ללימוד של צאנך – ולא שותפות עובד כוכבים	לומדים מעוט עו"כ מתרומה 'ראשית' הפסיק הענין דהאי קדושת דמים והאי קדושת הגוף והדר ערבי להו ע"י ו"ו נשאר צאנך ללימוד של צאנך – ולא של שותפות ישראל	ראשית הגז	
שותפות עובד כוכבים בתרומה רבנן חיובי מחייבי ודגנך למעוטי דיגון עובד כוכבים דמירוח העובד כוכבים פוטר* אי נמי דגנך ולא דגן עובד כוכבים**	ראשית דגנך – ולא שותפות עובד כוכבים	תרומה	ביאור ב' לכו"ע לומדים ראשית הגז מתרומה
אין מעוט שותפות עו"כ בתרומה לפיכך צריכים צאנך ללימוד של צאנך – ולא שותפות עובד כוכבים	לומדים מעוט עו"כ מתרומה נשאר צאנך ללימוד של צאנך – ולא של שותפות ישראל	ראשית הגז	ומחלקותם היא אם עו"כ פוטר לגבי תרומה
ראשית דגנך – ולא שותפות עובד כוכבים	ראשית דגנך – ולא שותפות עובד כוכבים	תרומה	ביאור ג' לכו"ע אין לומדים מתרומה
צאנך ולא צאן של שותפות עו"כ דעובד כוכבים לאו בר חיובא הוא ישראל בר חיובא הוא וכל ישראל נקראין בלשון יחיד ולא יחיד מיוחד בעינן אלא שאוכל לקרוא בה צאן של ישראל ופי' צאנך – צאן ישראל	צאנך ולא צאן של שותפות לא שנא עו"כ לא שנא ישראל – דשותפות דעו"כ מאי טעמא – דלא מייחדא ליה לישראל נמי – לא מייחדא ליה ופי' צאנך – צאן יחיד	ראשית הגז	ומחלקותם היא אם שותפות ישראל נקרא שותפות או יחידה

* ודגנך למעוטי דיגון עובד כוכבים כגון עובד כוכבים שלקח שדה של ישראל ומירחה הלוקח אותה תבואה מן העובד כוכבים פטור מלעשר ואף על פי שגדלה בשדה של ישראל כדאמרין במנחות בפרק רבי ישמעאל (דף 20) מירוח העובד כוכבים פוטר

** אי נמי דגנך ולא דגן עובד כוכבים ולאשמועינן דיש קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר וחלקו של עובד כוכבים פטור שאם חזר ומכרו לישראל אינו חייב לעשר אבל חלקו של ישראל חייב ואף על גב דמצאנך משמע להו ולא שותפות עובד כוכבים לא משמע להו מדגנך למעוטי של שותפות עובד כוכבים דדגן כמאן דפליג דמי שהרי חולקין אותה במדה וקרינא ביה דגנך בחלקו של ישראל אבל צאן כל בהמה ובהמה יש לעובד כוכבים חלק בה ולא קרינא בחדא מיניהו צאנך

אמר רבא: מודה רבי אלעאי בתרומה ששותפות ישראל חייב

רבי אלעאי	שותפות ישראל לא דיך אין	אפילו שותפות ישראל חייב	מה עושים אם המעוט
ראשית הגז	וראשית גז צאנך תתן לו		מה תרומה - בארץ אין בחוצה לארץ לא, אף ראשית הגז - בארץ אין בחו"ל לא
תרומה (ע"פ רבא)	ראשית דגנך	תרומותיכם*	דגנך למה לי? למעוטי שותפות עובד כוכבים
תרומה (ע"פ רב חנינא מסורא)	ראשית דגנך		
חלה	ראשית ערסותיכם נילף ראשית ראשית מראשית הגז	ראשית ערסותיכם נילף ראשית ראשית מתרומה	אלא עריסותיכם למה לי? כדי עריסותיכם
פאה	לא תכלה פאת שדך לקצר	ובקצרכם את קציר ארצכם	אלא שדך ל"ל? למעוטי שותפות עובד כוכבים
בכורה (ע"פ רבא)	כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך	ובכרות בקרכם וצאנכם	אלא בקרך וצאנך למה לי? למעוטי שותפות עובד כוכבים
בכורה (ע"פ רב ביבי בר אביי)	כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך		והא כתיב בקרכם וצאנכם! דכולהו ישראל
מזוזה	וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך	למען ירבו ימיכם וימי בניכם	ואלא ביתך למאי אתא? לכדרבה, דאמר רבה: דרך ביאתך, מן הימין
מעשר	מעשר דגנך תירשך ויצהרך	ואת מעשרותיכם ואת תרומת ידכם	אלא מעשר דגנך למאי אתא? למעוטי שותפות דעובד כוכבים
מתנות (ע"פ רבא)	ונתן לכהן הזרע והלחיים והקבה יליף נתינה נתינה מראשית הגז	נתן לכהן הזרע והלחיים והקבה יליף נתינה נתינה מתרומה	מאת זובחי הזבח למה לי? לכדרבא, דאמר רבא: הדין - עם הטבח
מתנות (ע"פ רב חנינא מסורא)	ונתן לכהן הזרע והלחיים והקבה יליף נתינה נתינה מראשית הגז	יליף נתינה נתינה מתרומה תרומת שותפות ישראל גם כן פטור	מה תרומה - בארץ אין בחוצה לארץ לא, אף מתנות בארץ אין בחוצה לארץ לא
בכורים	ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך	בפורי כל אשר בארצם אשר יביאו ליקנך לך יהיה כל טהור בביתך יאכלנו	אלא ארצך למה לי? למעוטי חוצה לארץ
ציצית	גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה	דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת	ואלא כסותך למה לי? לכדרב יהודה, דאמר רב יהודה: טלית שאולה פטורה מן הציצית כל שלשים יום
מעקה	כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך	ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו	אלא גגך למאי אתא? למעוטי בתי כנסיות ובתי מדרשות

* במדבר יח, כז: ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגרן וכמלאה מן הקרב: או יחזקאל מד, ל: וראשית כל בפורי כל וכל תרומת כל
מכל תרומותיכם לכהנים יהיה וראשית ערסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך:

ויקרא פרק כב

- (ט) ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללהו אני יקנך מקדשם:
 (י) וכל זר לא יאכל קדש תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש:
 (יא) וכהן פי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו:
 (יב) ובת כהן פי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל:
 (יג) ובת כהן פי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: o
 (יד) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמשתו עליו ונתן לכהן את הקדש:

ויקרא פרק כז

- (לב) וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליקנך:
 (לג) לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המיר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש לא יגאל:

טלית שאולה**תלמוד בבלי מסכת חולין דף קלו עמוד א**

ציצית אף על גב דכתב רחמנא +דברים כ"ב+ כסותך - דידך אין דשותפות לא, כתב רחמנא +במדבר ט"ו+ על כנפי בגדיהם לדורותם, ואלא כסותך למה לי? לכדרב יהודה, דאמר רב יהודה: **טלית שאולה פטורה מן הציצית כל שלשים יום.**

תלמוד בבלי מסכת חולין דף קלה עמוד ב

מזוזה אף על גב דכתיב +דברים ו+ ביתך - דידך אין שותפות לא, כתב רחמנא +דברים י"א+ למען ירבו ימיכם וימי בניכם, ואלא ביתך למאי אתא? לכדרבה, דאמר רבה: דרך ביאתך, מן הימין.

תוספות מסכת חולין דף קלו עמוד א

ביתך דרך ביאתך - תימה אמאי לא אמר שותפות דעובד כוכבים כדקאמר בכל הני דלעיל.

תוספות מסכת חולין דף קי עמוד ב

טלית שאולה פטורה כל שלשים יום כו' - **מדאורייתא פטורה לעולם כדקאמר בראשית הגז** (לקמן דף קלו.) **כסותך** ולא של אחרים אלא לפי שנראית כשלו חייבוהו חכמים משלשים יום ואילך דאין דרך לישאל יותר משלשים יום ומכאן מדקדק ר"ת דסתם שאלה שלשים יום כמו הלואה דאמרין במכות (דף ג:) המלוה את חבירו סתם אין רשאי לתובעו פחות משלשים יום ונראה דאין ראייה מזה דה"נ אמרין בהתכלת (מנחות דף מד.) **השוכר בית בחוצה לארץ כל שלשים יום פטור מן המזוזה אף על גב דסתם שכירות לא היא שלשים יום ולענין ברכה נראה שאין לברך על השאולה אף על פי שאומר ר"ת דנשים מברכות אסוכה אף על גב דפטורות דהוי אינה מצווה ועושה** מדאשכחן רב יוסף דאמר מאן דאמר לי הלכה כרבי יהודה דאמר סומא פטור מן המצות עבידנא יומא טבא לרבנן ואם לא היה יכול לברך כל הברכות לא היה שמח בדבר מ"מ לא דמי לטלית שאולה דהתם אדם אחר היה חייב שאינו סומא או שאינה אשה אבל הכא כל אדם פטור כשאינו שלו ואעפ"כ המברך לא הפסיד וי"מ דאם היא של כלאים כגון תכלת דאסורה כיון דפטורה מדאורייתא ואומר ר"ת דאין לחוש מדאמרין בריש התכלת (מנחות דף מ:) ותכלת אין בה משום כלאים ואפילו בטלית פטורה ומסיק כגון שהטיל למוטלת פירוש טלית שיש בה ציצית כבר ולא בעי למימר כגון שאחר כך הסיר הראשונים וקמ"ל דלא הוא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי דאם כן למה ליה למימר אין בה משום כלאים לימא הטיל למוטלת כשרה אלא הא קמ"ל כל טלית דאשתרי בה כלאים דהיינו בתכלת מותר בכל ענינים בין להתעטף בין להציע תחתיו בין לו בין לחבירו בין לאשתו בין ביום בין בלילה דלגמרי שרא ביה כלאים והא דאמרין בפרק במה מדליקין (שבת דף כה:) גזירה משום כסות לילה לא כמו שפירש בקונטרס שמא יתכסה בה בלילה אלא גזירה משום כסות המיוחד ללילה דלא אשתרי בה כלאים כלל דאימעיט מוראיתם ור' אלעזר ממי"ץ הקשה לו דאמר בריש ערכין (דף ג:) הכל חייבים בציצית כהנים לויים וישראלים ומפרש דכהנים אצטרך ליה דסלקא דעתך אמינא הואיל ואשתרי כלאים גביהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאישתרי בעידן עבודה שלא בעידן עבודה לא אישתרי ולא אמרין דאישתרי בכל ענין ואומר ר"ת דהתם נמי אישתרו בכל ענין אפילו שלא בעידן עבודה כדאמרין בפרק בא לו (יומא סח.) גבי בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם או לא ת"ש לא היו ישנים בבגדי כהונה שינה הוא דלא הא הלוכי מהלכי ועוד תניא התם גבי בגדי כהונה דלצאת בהם במדינה אסור פירוש משום איסור הקדש ובמקדש מותר בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה והא דקאמר נהי דאשתרו בשעת עבודה כלומר בגדים שלובשים בשעת עבודה שלא בשעת עבודה פירוש בגדי חול מי אישתרו בכלאים ומיהו משמע התם דלא שרו אלא דרך לבישה דבעי למידק התם דניתנו ליהנות בהם מדקתני פושטים אותם ומקפלים ומניחין אותם תחת ראשיהם ודחי לא תימא תחת ראשיהם אלא אימא כנגד ראשיהם וה"נ מסתברא דאי ס"ד תחת ראשיהם נהי דנתנו ליהנות בהם תיפוק ליה משום כלאים ולפי זה בטלית שאולה היה אסור להציעו תחתיו ומיהו נראה שיש לחלק בין טלית שכל עיקר לבישתה לצורך הנאתו ובין בגדי כהונה שעיקר לבישתן לצורך עבודה.

תוספות מסכת מנחות דף מד עמוד א

טלית שאולה כל ל' יום - אין לדקדק מכאן דסתם שאלה ל' יום כמו הלואה בפ"ק דמכות (דף ג:) חדא דדילמא שאלה דטלית דוקא ועוד הכא לא מיפטר אלא דעד ל' יום סברי אינשי דשאולה היא דאין דרך שאלה יותר דמדאורייתא פטורה לעולם כדדרשינן (חולין דף קלה.) ראשית גז צאנך ולא של אחרים הכי נמי כסותך ולא של אחרים אף על גב דבמזוזה חייב השוכר כדמסיק התם (שם:) דביתך לא אתא לאפוקי בית אחרים אלא לכדרבא דאמר דרך ביאתך (לעיל דף לד.) ופ"ק דיומא (דף יא:) נמי איכא הכי וה"ט דלא מסתבר קרא למעוטי בית אחרים דכיון דלשימור עביד ל"ש מיהו כל ל' יום פטור דלאו בית דירה דידיה הוא כדאמרין פ"ק דבבא בתרא (דף ח.) גבי נשתהה שם ל' יום הרי הוא כאנשי העיר והא דמיייתי הכא סיוע לרב יהודה להא דטלית שאולה דמסתבר ליה לדמות טלית מדרבנן למזוזה דאורייתא וצ"ע אי מצינן למימר דלענין לפטור עד ל' יום הוא דמיייתי ומיהו י"ל דמזוזה נמי מדרבנן דתרי ביתך כתיבי והא דבעי בסוף השואל (ב"מ קא:) מזוזה על מי ופריך הא אמר רב משרשיא חובת הדר היא לאו לחיובי שוכר מיייתי לה אלא ה"ק פשיטא שהמשכיר אינו חייב כיון שאינו דר שם וכן פ"ק דמסכת ע"ז (דף כא. ושם) דפריך בית נמי מפקע ליה ממזוזה ומשני חובת הדר היא פי' שאם ירצה לא ידור בו אלא ישתמש בו לתבן וקש ולא מיחייב והא דאמרין ריש ר"א דמילה (שבת קלא:) לא לכל אמר ר"א מכשירי מצוה דוחין את השבת דמודה ר"א שאם צייץ טליתו ועשה מזוזה לפתחו חייב הואיל ובידו להפקירן ה"מ למימר הואיל ובידו שלא להניחה אלא הטעם השהו בכל לכ"ע ולמ"ד חובת טלית בלא לבישה חייב.

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קלא עמוד ב

הואיל ובידו להפקירן. והא דלא אמר הואיל ובידו שלא ללבושו, פירש רש"י ז"ל דאפילו מונח בקופסא עבר עליה בעשה, ואינו מחזור דאי משום הא אתיא דלא כהלכתא דכלי קופסא אינן חייבין בציצית דלאו חובת מנא הוא, ושמא משום דאיכא מאן דסבירא ליה הכין במנחות לא נקט ליה בהכין ונקט טעמא דאתי לכולהו, **וטעמא דטלית של הפקר פטור מן הציצית דלא עדיף מטלית שאולה דאמרינן שהיא פטורה כל שלשים יום, וכן בית של הפקר פטור מן המזוזה כדאמרינן דשוכר פטור כל שלשים, ואף על גב דלאחר שלשים חייבין בין בציצית בין במזוזה היינו מדרבנן דאילו מדאורייתא אין הפרש בין תוך שלשים לאחר שלשים, וא"ת כיון דפטרינן הכא בית שאינו שלו ממזוזה הא דאמרינן בריש פרק ראשית הגז (קל"ה ב') מזוזה אף על גב דכתיב ביתך דידך אין ולא דשותפות כתב רחמנא למען ירבו ימיכם וימי בניכם ואקשינן ואלא ביתך למאי אתא ופרקינן לכדרבה דאמר רבה דרך ביאתך מן הימין, לישני ליה ביתך למעוטי דר בבית שאינו שלו וכדשני בציצית כסותך למה לי לכדרב יהודה דאמר טלית שאולה פטורה מן הציצית כל שלשים יום, י"ל דאין הכי נמי אלא חד מתרי טעמי נקט.**

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן יד

סעיף ג

השואל מחבירו טלית שאינה מצוייצת, (ט) ה פטור מלהטיל בה ציצית כל ל' יום, דכתיב: כסותך (דברים כב, יא) ולא של אחרים. אבל אחר ל' יום, חייב (י) מדרבנן, מפני שנראית כשלו. הגה: ואם החזירו תוך ל' וחזר ולקחו, אינו מצטרף, רק בעיני ל' יום רצופים (נימוקי יוסף הלכות ציצית). * <ד> שאלה כשהיא מצוייצת, (יא) ו [ו] מברך עליה (יב) מיד.

סעיף ד

* <ה> מותר ליטול (יג) ז [ז] טלית חבירו ח (יד) ולברך עליה, ובלבד (טו) ט <ו> שיקפל אותה אם מצאה מקופלת. הגה: וה"ה בתפילין (נ"י פרק הספינה), אבל <ז> אסור ללמוד מספרים של חבירו (טז) בלא דעת, י דחיישין שמא יקרע אותם בלמודו (נ"י הלכות קטנות).

סעיף ה

* טלית (יז) של שותפין (יח) חייבת בציצית, דכתיב (במדבר טו, לח) על כנפי בגדיהם.

משנה ברורה סימן יד ס"ק יא

(יא) מברך עליה - ויש [טז] מחמירין וסוברין שלא לברך אא"כ נתן לו בפירוש במתנה ע"מ להחזיר אך [יז] רוב האחרונים מסכימים לפסק השו"ע והטעם הוא דהא אדעתא דהכי השאילה לו שיברך עליה וכיון שא"א לו לברך אא"כ תהיה שלו הוי כאילו נתנה לו במתנה ע"מ להחזיר. ולכתחלה בודאי יותר טוב לבקש מהמשאיל שיתן לו במתנ' ע"מ להחזיר ולא לעיכובא. ודוקא [יח] אם שאל ממנו טלית המיוחד למצוה אבל אם הוא בגד העומד ללבישה ורק כיון שפתוח רובו עושין בו ציצית ולא נעשה בשביל מצות ציצית וכן אם שאל טלית [יט] לעלות לתורה או לעבור לפני התיבה או לדוכן שאינו אלא משום הכבוד אין מברכין עליו דאולי היה רצונו להשאילו רק למלבוש לחוד ולא להקנות לו ויש חולקין בזה [כ] וס"ל דבכל גווני מברכין ע"כ כתב בדרך החיים דיותר טוב שיכוין בכל אלו שלא לקנות כדי שלא יצטרך לברך לכו"ע לבד מהטלית ששאל בעת התפלה לצאת בו. וכ"ז בטליתות של איש פרטי אבל בטליתות [כא] של קהל כעין שלנו המצויות בבתי כנסיות צריך לברך עליו לכו"ע אפילו כשלו בשו רק לעבור לפני התיבה או לעלות לתורה משום דטלית של קהל אדעתא דהכי קנוהו מתחלה שכל מי שלובש אותו שיהיה שלו כמו באתרוג ועיין מש"כ בבה"ל בשם השערי אפרים:

ביאור הלכה סימן יד ד"ה * שאלה כשהיא

* שאלה כשהיא מצוייצת וכו' - עיין במ"ב בסוף ס"ק י"א מש"כ לענין טלית הקהל דאדעתא דהכי קנוהו וכו' כן כתב בדה"ח ותמיהני למה צריך לזה הלא הא"ר כתב דהוי כטלית של שותפין דנתבאר בס"ה דחייבת וכן איתא במרדכי בהלכות ציצית בס"י תתקנ"ו ויותר מזה שהמרדכי כ' בפ"י דלא צריכא להא דכתב הרשב"ם ב"ב קל"ז ע"ב ורצונו לומר באתרוג דאדעתא דהכי וכו' דבזה הלא גם בטלית של שותפין חייבת. ואולי טעם דהה"ח דפעמים העיר גדולה מאד ולא ימטי שוה פרוטה לכל חד וקעין שפירש"י בסוכה כ"ז ע"ב ד"ה כל האזרח עי"ש ובספר שערי אפרים כתב דיותר טוב ליקח טלית שאולה בעת עלייתו לתורה מליקח טלית הקהל שבטלית הקהל נכנס לכלל ספק שמא מחוייב לברך ואם לקח טלית הקהל ורוצה לברך יכוין אז שרוצה ללבוש לשם מלבוש של ציצית ויעטוף בו ראשו כמו בשחרית וא"צ אז לעמוד מעוטף שיעור הילוך ד' אמות וכו' ואם אינו רוצה לברך עליו לא יעטוף ראשו כלל רק עטיפת הגוף לבד ונתן טעם לדבריו בהפתי שיערים שלו וז"ל בטלית הקהל יש לברך עליו כמו בטלית של שותפין ומ"מ נראה דוקא כשמעטף בו ראשו כדרך עטיפת שחרית הא בלא"ה אין לברך אף שיש דעת קצת פוסקים החולקים ע"ז וס"ל דעיטוף הגוף סגי מ"מ אין כונתו להתעטף כלל רק לבישה לשעתו משום כבוד בעלמא לא קרינן אשר תכסה בה בעיטוף ארעי כזה ואף בטלית שלו אם זמנו בהול שאינו יכול להתעטף בו ממש ונותנו על הכתפיים לבד לשעה קלה בשעת הקריאה ודעתו להסירו מיד צ"ע בכה"ג עכ"ל ודבריו חלושים במקצת דהלא הסכמת השו"ע לעיל בסימן ח' דהעיטוף אינו לעיכובא וגם טעם השני שלו מרש"ל ומ"א וא"ר ושאר אחרונים משמע דבבגד שלו בודאי חייב לברך ולא חילקו כלל בין אם מעטף ראשו או לא משמע מדבריהם דבכל גווני חייב ע"י לבישה זו בציצית מ"מ מה שכתב בש"א הנ"ל דיכוין אז בלבישתו לשם מלבוש של ציצית ולא לכבוד בעלמא דבריו נכונים מאד מדינא מט"א דהלא קי"ל בסי' ס' ס"ד דמצות צריכות כונה ולעיכובא הוא כמבואר שם וכמש"כ בסי' ח' במ"ב סקי"ט עי"ש. אח"כ מצאתי חבר להשערי אפרים והוא מה שכתב בבה"ט בסימן י"ח סק"ד בשם הל"ח דהמתעטף מפני כבוד הציבור אין מברך ומסתמא טעמו כמש"כ הש"א דאפשר דזה אינו נקרא לבישה המחייבת בציצית ועיין מגן אברהם סוף סימן י"ט במה שכתב בשם התוספות וצ"ע: